

Феленчак Ю. Б.
кандидат економічних наук, доцент,
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

Felenchak Yuliia
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Lviv State University of Physical Culture named after I. Bobersky

ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ПІДґРУНТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОКТРИНИ ТУРИЗМУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ НАУЦІ

Анотація У статті розглянуто теоретичні підходи до дослідження соціальної доктрини туризму, які є у сучасній вітчизняній науці. Проаналізовано основні підходи до визначення понять «доктрина», «соціальна доктрина», «соціальна доктрина туризму». Окреслено соціальні особливості розвитку туризму в сучасних умовах. Розглянуто соціальний зміст туристичної послуги як ознаки соціальної стратифікації. Визначено роль соціального туризму як окремого виду туризму та його впливу на суспільний розвиток. Проаналізовано наслідки впливу прогресивної та регресивної соціалізації у сфері туризму. Розглянуто особливості розроблення та структуру соціальної доктрини держави. Визначено соціальну доктрину туризму як складову частину соціальної доктрини держави. Обґрунтовано необхідність розроблення і реалізації ефективної соціальної доктрини туризму з урахуванням регіональної соціальної специфіки.

Ключові слова: доктрина, соціальна доктрина, соціальна доктрина туризму, соціальний туризм, туристична послуга.

Вступ та постановка проблеми. У сучасних умовах туризм є динамічною та високоприбутковою галуззю світової економіки. У багатьох країнах світу туристична галузь стала провідним видом господарської діяльності суспільства, що характеризується інтенсивним розвитком та мультиплікаційним ефектом, сприяючи розвитку інших, не лише дотичних до туризму, галузей. За оцінками фахівців, сучасний туризм формує третину світової торгівлі послугами та до 10% світового валового продукту [1].

Окрім цього, туризм є сферою забезпечення гнучких форм зайнятості населення, що характеризується найвищим коефіцієнтом створення робочих місць (на 1 робоче місце – 3 туристи) [2], за статистикою зайнятості кожне 11 робоче місце в світі пов'язане із туризмом [3].

На сучасному етапі туристична індустрія в Україні як самостійний сектор економіки перебуває в стадії активного становлення, тому потребує підтримки та координації своєї діяльності з боку як державної, так і місцевої влади. Саме тому питання розроблення і реалізації соціальної доктрини туризму в нашій державі є надзвичайно актуальними і потребують ефективних наукових розробок, які б розвивали національну систему туризму та враховували його соціальну специфіку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку туризму в Україні вже тривалий час активно досліджуються вітчизняними науковцями, такими як М. Борушак, В. Зайцева, Т. Кукліна, О. Любіцева, М. Мальська, Т.І. Ткаченко, В.В. Худо, Л.М. Шульгіна, В.Г. Явкін та інші. Впродовж останніх років актуальності набули дослідження соціальної проблематики туризму, висвітлені у працях Л. Богуш, В. Гришкіної, О. Зибаревої, Ю. Салюти, Л. Федоришиної, Л. Шевчук. Соціальні аспекти розвитку туризму як окремого напрямку наукових досліджень аналізуються у працях А. Голода, К. Задорожної, Т. Котенко, Л. Немець, К. Сегіди, Н. Моштакової та ін. Однак, незважаючи на наявність значного наукового досвіду вивчення згаданої проблематики, питання розроблення соціальної доктрини туризму все ще є мало дослідженими вченими-економістами.

Формулювання цілей статті. Метою статті є аналіз теоретичних підходів до визначення соціальної доктрини та соціальної доктрини туризму, які є у сучасній науці.

Виклад основного матеріалу. Як зазначають науковці, доктринальність є універсальною закономірністю соціального управління – розроблення і реалізація доктрини у процесі управління дають змогу на практиці здійснити системний управлінський вплив у будь-якій сфері життєдіяльності суспільства.

У широкому розумінні під терміном «доктрина» (лат. doctrina – вчення, від лат. docere (вчити, навчати) та doctor (релігійний учитель, викладач) розуміють вчення, наукову або філософську теорію, систему поглядів, політичну систему, керівний теоретичний чи політичний принцип [4; 5].

Доктрина – це певне систематизоване вчення, зв'язана концепція, сукупність принципів [6]. Здебільшого цей термін вживають для позначення концептуальних засад політичної філософії і практичної політики (зовнішньополітична доктрина, військова доктрина та ін.) [7, с. 167].

Філософські науки трактують доктрину як учення, систему теоретично обґрунтованих поглядів на суттєво важливі соціально-політичні, моральні, релігійні та ін. питання, безпосередньо орієнтовані на практичну дію, втілення в життя, дотримання в політиці і повсякденній поведінці. Доктрина виступає найбільш концептуалізованою формою існування ідеології, однак, на відміну від ідеології, часто може існувати у вигляді конкретного документа [7].

Доктрину також визначають як частину науки, побудовану відповідно до думки, що з'явилася на зміну застарілих положень; тлумачення спірних наукових питань, особливо суспільних і філософських [8; 9].

Подібний підхід до визначення доктрини простежується і у зарубіжній літературі. Так, зокрема, у агломовних джерелах доктрину загалом трактують як: 1) принцип або систему принципів, переконань, особливо політичних або релігійних, які викладаються і яких дотримуються певні групи або в конкретній ситуації; 2) викладений принцип державної політики, головним чином у зовнішній або військовій справі [10; 11; 12]; 3) набір стратегій [13].

У більш вузькому значенні доктрина – сукупність положень, принципів і поглядів із певної сфери філософії, моралі, політики тощо, властива конкретному мислителю, суспільному діячу або школі, що становить основну про-

граму їхньої дії [14]. У такому сенсі можна говорити про доктрину політичну, правову, економічну, воєнну, соціальну, судову, національну доктрину розвитку освіти та ін.).

За загальним правилом будь-яка доктрина ділиться на офіційну, створювану на національному рівні або наднаціональному (експертні висновки), і наукову, створювану в університетах, наукових установах тощо [15].

З метою глибшого розуміння змісту та функцій згаданого поняття слід звернутися до його правознавчого трактування. Так, на думку Р. Давида, роль доктрини як джерела права полягає в тому, що, вона «створює словник юридичних (правових) понять, якими користується законодавець» [16], а також впливає на становлення тих методів, за допомогою яких тлумачать закони. Крім цього, як наголошує Г. Білецька, фіксується вплив доктрини на самого законодавця – останній часто лише виявляє ті тенденції, які проявилися та закладені в доктрині, і сприймає підготовлені нею пропозиції [17].

З урахуванням усього викладеного вище цілком слухним є економічне трактування доктрини, викладене в Кембріджському бізнес-словнику, що зводиться до принципу або системи принципів, яких дотримується певна група або в конкретній ситуації [10].

Доктрина повинна визначати зміст державного управління, формувати і запускати в дію механізм її виконання. З таких позицій управлінського розуміння спрямованості державної політики, на нашу думку, найбільш змістовним є трактування доктрини, сформульоване В.І. Якуніним, С.С. Сулакшиним та ін. (2010). На думку згаданих авторів, доктрина виступає джерелом та основою конкретної державної політики і являє собою систему цінностей та цілей, державно-управлінських заходів, рішень і дій, оформлених відповідними нормативними правовими актами і програмами, які спрямовані на реалізацію поставлених публічно цілей соціального розвитку [18].

Слід сказати, що у спеціальній літературі, в т.ч. й економічній, дослідженню соціальних аспектів доктринальності приділено ще не досить уваги. Малодослідженими також у вітчизняній науці є проблематика та механізми створення соціальної доктрини розвитку держави та на рівні секторів її економіки.

Навіть більше, нині у вітчизняній науці практично відсутнім є чітке й загальноприйняте визначення терміна «соціальна доктрина», що свідчить про наявність значної проблемної ніші дослідницьких розробок для науковців-економістів. Натомість у культурологічній та богословській літературі цій проблематиці приділено досить уваги.

На відміну від України, різноманітні аспекти соціальної доктринальності активно досліджуються у сусідніх країнах, зокрема у Росії та Білорусі. Дослідження стосовно розроблення і реалізації соціальної доктрини здійснювалися російськими вченими, такими як В. Багдасарян, Є. Васильєва, Є. Ковешніков, Н. Синицкая, С. Сулакшин В. Якунин та ін.

Соціальна доктрина – різновид глобальної технології, яка визначає місце соціальної системи в геополітичному просторі, виділяє пріоритети в реалізації корінних соціальних інтересів тієї чи іншої нації, містить механізми їх реалізації (економічні, міжнародні, культурно-духовні, екологічні, військові) і є основоположною для визначення стратегічних цілей соціальної політики, визначення соціальних орієнтирів реформування, вироблення будь-якого виду політики висловлення інтересів громадян [19, с. 453].

Виходячи з цього, у соціальній доктрині держави, на думку Є.М. Ковешнікова (2002), слід виділяти:

1) головні національні інтереси, які відповідають перспективним цілям цієї країни і всього людства;

2) інтереси, від задоволення яких першочергово залежать національна безпека цієї країни і можливість існування незалежної національної держави;

3) головні ресурси, які можуть бути використані для досягнення стратегічних соціальних цілей, підвищення якості життя своїх громадян [20, с. 131].

Процес розроблення соціальної доктрини держави повинен передбачати ґрунтовний науковий аналіз соціально-економічної ситуації в її межах, об'єктивну оцінку попереднього досвіду у всіх сферах суспільного життя, вивчення зовнішніх та внутрішніх чинників впливу на перебіг суспільних процесів, аналіз та запозичення провідних тенденцій світового розвитку з подальшою їх адаптацією для ефективного соціального розвитку конкретних регіонів.

У структурі соціальної доктрини держави особливе значення має соціальна доктрина розвитку туризму, що зумовлюється функціональною специфікою туристичної галузі, її особливою соціальною спрямованістю.

Про особливий соціальний статус туризму було зазначено ще у 1980 р. у Манільській декларації зі світового туризму – право на відпочинок, відпустку, свободу подорожей і туризму є природним і невід'ємним для кожної людини, що зобов'язує країни надавати своїм громадянам реальні можливості доступу до туризму [21]. У Монреальській декларації, прийнятій у 1996 р. Генеральною асамблеєю Міжнародного бюро соціального туризму (IBST), наголошується на доступності туристичного відпочинку для всіх, включаючи сім'ї, молодь та літніх людей [22, с.70].

У соціальному аспекті туризм – дієвий засіб задоволення потреб людей у відпочинку, подорожах, оздоровленні, що також є своєрідним індикатором рівня та якості життя населення. Як зазначає К.І. Задорожна, особливим і незмінним соціальним аспектом туризму є виконання пізнавальних та виховних функцій, що сприяють розвитку толерантності, мультикультурності, розширенню світогляду та глобалізаційній інтеграції [3].

Виробництво та споживання туристичних послуг має чітко виражений соціальний характер, оскільки в процесі надання та отримання послуг кожна людина взаємодіє із суспільством, а саме споживання є ознакою соціальної стратифікації [1]. Крім цього, у туристичній діяльності соціальна адаптація є важливою передумовою повноцінного задоволення потреб туриста [23].

Характерною рисою сучасного туризму є чітко виражена соціальна спрямованість, у зв'язку з чим і все більше науковців визначають туризм як особливу соціальну сферу економіки. Це зумовлює необхідність розширення визначення туризму, оскільки цілі сучасного туризму стають все більш різноманітними – поряд із традиційними пізнавальними, спортивними та оздоровчими цілями сучасний туризм активно здійснюється з діловими, науковими, релігійними, екологічними, гастрономічними, виховними, навчальними та іншими цілями [21].

Як уже згадувалося вище, соціальні аспекти туризму вже тривалий час перебувають у полі зору науковців. Однак, як зазначають А. Голод та Л. Федоришина (2019), соціальні проблеми розвитку туризму аналізуються у наукових працях переважно як один із вимірів соціалізації економіки [23].

Дослідженню особливостей соціалізації в туристичній діяльності присвячені праці Л. Шевчук, дослідниця обґрунтовує виділення прогресивної та регресивної соціалізації, їхній вплив на розвиток туризму. Вона наголошує, що прогресивна соціалізація у сфері туризму – це навички, знання, норми, цінності, інформація про традиції, вірування, культуру, дані про здоровий спосіб життя

тощо, отримані в процесі здійснення туристичної діяльності під час передачі їх споживачам туристичних послуг. Регресивна соціалізація у сфері туризму найчастіше має місце за неадекватного виконання туроператорами своїх обов'язків, невдалого вибору маршрутів і об'єктів, неякісного надання туристичних послуг, а також особистісних установок туристів [24].

Вагоме значення для розроблення соціальної доктрини туризму мають дослідження К. Задорожної (2016), що виокремлюють соціальний туризм як окремий напрям туристичної галузі й елемент комплексу соціальної політики. Дослідниця наголошує, що соціальний туризм є частиною загального комплексу соціальної політики, сприяє

реалізації глобалізаційних економічних векторів, а також утвердженню прав та свобод людини, що є найголовнішою його ознакою [3].

Висновки. З урахуванням усього викладеного вище можна дійти висновку, що формування і реалізація соціальної доктрини в туризмі має вагоме значення для підвищення рівня соціально-економічного розвитку країни. Розроблення і реалізація ефективної соціальної доктрини туризму може знівелювати регіональні диспропорції економічного та соціального розвитку та сприяти становленню туризму як потужної альтернативної економічної галузі, що володіє практично невичерпними ресурсами для свого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дусенко С.В. Социология туризма: социально-культурный аспект. *Сервис PLUS*. 2011. № 4. С. 18–26.
2. Апарина Н.Ф. Туризм как сфера развития производительного предпринимательства в регионе ресурсного типа. *Вестник Кемеровского государственного университета*. 2015. № 2(62). С. 142–146.
3. Задорожна К.І. Соціальний туризм у системі туристичної галузі: концептуалізація та інтеграція. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту*. 2016. № 2(62). С. 17–27.
4. Доктрина. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Доктрина> (дата звернення: 15.07.2019).
5. Тлумачний словник української мови. URL: <https://www.slovyk.ua/> (дата звернення: 16.07.2019).
6. *Философский энциклопедический словарь* / под ред. Л.Ф. Ильичёва и др. Москва : Советская энциклопедия, 1983. URL: https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy (дата звернення: 16.07.2019).
7. *Філософський словник* / за ред. В.І. Шинкарука. Київ : Головна редакція УРЕ, 1986. С. 441.
8. Попов М. *Полный словарь иностранных слов, вошедших в употребление в русском языке*. Москва, 1907. 458 с.
9. Чудинов А.Н. *Словарь иностранных слов, вошедших в состав русского языка*. Санкт-Петербург, 1910. 1004 с.
10. *Cambridge Business English Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/doctrine> (дата звернення: 16.07.2019).
11. *Concise Oxford English Dictionary*. URL: <https://books.google.com.ua/books> (дата звернення: 16.07.2019).
12. *Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/12a> (дата звернення: 16.07.2019).
13. *Definition of doctrine*. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/doctrine> (дата звернення: 16.07.2019).
14. Комлев Н.Г. *Словарь иностранных слов*. Москва : Эксмо, 2006. 669 с.
15. *Философский энциклопедический словарь*. Москва, 1989. URL: <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil.html> (дата звернення: 16.07.2019).
16. Давид Р. *Основные правовые системы современности*. Москва, 1967. URL: <http://lib.ru/PRAWO/rene.txt> (дата звернення: 16.07.2019).
17. Г.М. Білецька. Окремі аспекти застосування судових доктрин при розкритті податкових злочинів: світові та історичні тенденції. *Податкове право. Фінансове право*. 2013. № 2(24). С. 4–6.
18. *Социальная доктрина : монография* / под общ. ред. С.С. Сулакшина. URL: <http://rusrand.ru/ideas/sotsialnaja-doktrina> (дата звернення: 02.07.2019).
19. *Управление современным предприятием* / под общей ред. Н.Я. Синицкой. Москва-Берлин : Директ-Медиа, 2015. 503 с.
20. Ковешников Е.М. *Государственное и местное самоуправление в России: теоретико-правовые основы взаимодействия*. Москва, 2002. 516 с.
21. Котенко Т.М. Соціальний вимір розвитку рекреації та туризму : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.07. Київ, 2016. 240 с.
22. Шанаурин Ю.В. *Правовое обеспечение социально-культурного сервиса в туризме*. Москва : Флинта, 2013. 239 с.
23. Голод А.П., Федоришина Л.М. Соціальні проблеми організації міжнародного в'їзного туризму в Україні. *Сталій розвиток економіки*. 2019. № 1(42). С. 115–121.
24. Шевчук Л.Т. *Соціальна географія*. Київ : Знання, 2007. 350 с.

References:

1. Dusenko S.V. (2011). *Sotsiologiya turizma: sotsial'no-kul'turnyy aspekt* [Sociology of tourism: socio-cultural aspect]. *Servis PLUS*, no 4, pp. 18–26.
2. Aparina N.F. (2015). *Turizm kak sfera razvitiya proizvoditel'nogo predprinimatel'stva v regione resursnogo tipa* [Tourism as a sphere of development of productive entrepreneurship in the region of the resource type]. *Bulletin of the Kemerovo State University*, no 2(62), pp. 142–146.
3. Zadorozhna K.I. (2016). *Sotsial'nyy turizm u systemi turystichnoyi haluzi: kontseptualizatsiya ta intehratsiya* [Social tourism in the tourism industry: conceptualization and integration]. *Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute*, no. 2(62), pp. 17–27.
4. *Doktryna* [Doctrine]. *Wikipedia: Free Encyclopedia*. Available at: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (accessed: 15.07.2019).
5. *Tlumachnyy slovnyk ukraïns'koyi movy* [Interpretative dictionary of the Ukrainian language]. Available at: <https://www.slovyk.ua/> (accessed: 16.07.2019).
6. Il'ichev L.F., Fedoseev P.N., Kovalev S.M., Panov V.G. (ed.) (1983). *Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar'* [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Moscow: Soviet Encyclopedia. Available at: https://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_philosophy (accessed: 16.07.2019). (in Russian)
7. V.I. Shynkaruk (ed.) (1986). *Filosofskyy slovnyk* [Philosophical Dictionary]. Kyiv : USE. (in Ukrainian)
8. Popov M. (1907). *Polnyy slovar' inostrannykh slov, voshedshikh v upotreblenie v russkom yazyke* [Complete dictionary of foreign words that are used in Russian]. Moscow. (in Russian)
9. Chudinov A.N. (1910). *Slovar' inostrannykh slov, voshedshikh v sostav russkogo yazyka* [Dictionary of foreign words included in the Russian language]. St. Petersburg. (in Russian)

10. Cambridge Business English Dictionary. Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/doctrine> (accessed: 16.07.2019).
11. Concise Oxford English Dictionary. Available at: <https://books.google.com.ua/books> (accessed: 16.07.2019).
12. Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus. Available at: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/12a> (accessed: 16.07.2019).
13. Definition of doctrine. Available at: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/doctrine> (accessed: 16.07.2019).
14. Komlev N.G. (2006). Slovar' inostrannykh slov [Dictionary of foreign words]. Moscow : Eksmo. (in Russian)
15. Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar' [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Available at: <http://www.onlinedics.ru/slovar/fil.html> (accessed: 16.07.2019).
16. David R. (1967). Osnovnye pravovoye sistemy sovremennosti [The main legal systems of our time]. Available at: <http://lib.ru/PRAWO/rene.txt> (accessed 16.07.2019).
17. Bilets'ka H.M. (2013). Okremi aspekty zastosuvannya sudovykh doktryn pry rozkrytti podatkovykh zlochyniv: svitovi ta istorychni tendentsiyi [Some aspects of the application of court doctrines in disclosing tax crimes: world and historical trends]. *Tax law. Finance law*, no. 2(24), pp. 4–6.
18. Sulakshin S.S. (ed.) (2013). Sotsial'naya doktrina [Social doctrine]. Available at: <http://rusrand.ru/ideas/sotsialnaya-doktrina> (accessed: 02.07.2019).
19. Sinitskaya N.Ya. (ed) (2015). Upravlenie sovremennym predpriyatiem. [Management of a modern enterprise]. Moscow-Berlin : Direkt-Media. (in Russian)
20. Koveshnikov E.M. (2002). Gosudarstvennoe i mestnoe samoupravlenie v Rossii: teoretiko-pravovye osnovy vzaimodeystviya [State and local self-government in Russia: theoretical and legal foundations of interaction]. Moscow. (in Russian)
21. Kotenko T.M. (2016). Sotsial'nyy vymir rozvytku rekreatsivnoy ta turyzmu [Social dimension of recreation and tourism development] (PhD Thesis), Kyiv.
22. Shanaurina Yu.V. (2013). Pravovoe obespechenie sotsial'no-kul'turnogo servisa v turizme [Legal support of social and cultural service in tourism]. Moscow : Flinta. (in Russian)
23. Holod A.P., Fedoryshyna L.M. (2019). Sotsial'ni problemy orhanizatsiyi mizhnarodnoho v"yiznoho turyzmu v Ukrayini Holod [Social problems of organization of international inbound tourism in Ukraine]. *Sustainable development of the economy*, no. 1(42), pp. 115–121.
24. Shevchuk L.T. (2007). Sotsial'na heohrafiya [Social geography]. Kyiv : Znannya. (in Ukrainian)

ФОРМИРОВАНИЕ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ОСНОВ СОЦИАЛЬНОЙ ДОКТРИНЫ ТУРИЗМА В ОТЕЧЕСТВЕННОЙ НАУКЕ

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические подходы к исследованию социальной доктрины туризма, которые существуют в современной отечественной науке. Проанализированы основные подходы к определению понятий «доктрина», «социальная доктрина», «социальная доктрина туризма». Определены социальные особенности развития туризма в современных условиях. Рассмотрен социальный смысл туристической услуги как признак социальной стратификации. Определена роль социального туризма как отдельного вида туризма и его влияние на общественное развитие. Проанализированы последствия влияния прогрессивной и регрессивной социализации в сфере туризма. Рассмотрены особенности разработки и структура социальной доктрины государства. Определена социальная доктрина туризма как составная часть социальной доктрины государства. Обоснована необходимость разработки и реализации эффективной социальной доктрины туризма с учетом региональной социальной специфики.

Ключевые слова: доктрина, социальная доктрина, социальная доктрина туризма, социальный туризм, туристическая услуга.

FORMATION OF THEORETICAL GROUNDS OF THE SOCIAL DOCTRINE OF TOURISM IN THE NATIONAL SCIENCE

Summary. At the present stage, the tourist industry in Ukraine as an independent sector of the economy is in an active stage, therefore, it needs to support and coordinate its activities both from the state and local authorities. That is why the issue of developing and implementing the social doctrine of tourism in our country is extremely relevant and requires effective scientific development that would develop the national tourism system and take into account its social specificity. The article deals with the theoretical approaches to the study of the social doctrine of tourism, which exist in modern native science. The main approaches to the definition of the concepts of doctrine, social doctrine, social doctrine of tourism are analyzed. The etymology and the content of the term of doctrine in the national and foreign special literature are researched. The features of tourism development in modern conditions as a dynamic and highly profitable sector of the world economy are outlined. The significant multiplier effect of modern tourism is emphasized, which promotes active development of other branches of economy. The social specificity of contemporary tourism, directions of its influence on socio-cultural environment is considered. The social content of the tourist service as signs of social stratification is outlined. The role of social tourism as a separate type of tourism and its influence on social development is determined. In particular, the article emphasizes that the special and unchanging social aspect of tourism is the fulfillment of cognitive and educational functions that promote the development of tolerance, multiculturalism, the expansion of the worldview and globalization integration. The consequences of the impact of progressive and regressive socialization in the field of tourism are listed. The definition of the term social doctrine, which exists in modern science, is analyzed. Features of the development and structure of the social doctrine of the state are considered. The social doctrine of tourism is defined as an integral part of the social doctrine of the state. The necessity of development and realization of effective social doctrine of tourism with the consideration of regional social specifics is substantiated.

Key words: doctrine, social doctrine, social doctrine of tourism, social tourism, tourist service.